

Szanowni Państwo Senatorowie

Emerytalny projekt ustawy „naprawczej”, zaproponowany z inicjatywy Senatorów, nie spełnia oczekiwań emerytów, pokrzywdzonych stosowaniem do obliczenia emerytury niekonstytucyjnego przepisu.

Emeryci, skupieni wokół bloga dla emerytów „Emeryt to brzmi dumnie”, postanowili zaproponować własny projekt ustawy „naprawczej”.

Nie mamy ambicji zastępować ani Biura Legislacyjnego, ani innych ośrodków ustawotwórczych.

Naszym celem jest przedstawienie naszych oczekiwań w zakresie stanowionego prawa dla emerytów, a także pokazanie, że jesteśmy kreatywni, inteligentni, chętni do współpracy.

Mamy nadzieję, że zarówno Parlamentarzyści, jak i władze wykonawcze zapoznają się z opracowanym przez nas projektem ustawy i z uwagą przyjrzą się proponowanym zmianom w ustawie.

Na wstępie chcę przedstawić sytuację prawną, w jakiej znaleźli się emeryci po ponad 8-miesięcznym okresie, jaki minął od ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sprawie P 20/16.

Po wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. w sprawie P 20/16, wielu emerytów złożyło do ZUS skargi o wznowienie postępowania. Skutkiem tego emeryci znaleźli się w bardzo różnych sytuacjach prawnych. Można ich podzielić na kilka grup:

1. Emeryci, którzy pozostali przy decyzjach otrzymanych z ZUS, czasem podwyższających świadczenie (od kilku złotych do kilkuset), czasem nie. Nie odwoływali się do sądów.
2. Emeryci odwołujący się do Okręgowych Sądów Pracy.

W tej grupie znajdują się emeryci „nieprzedawnieni” (podlegający pod art. 145 Kpa), którzy nie otrzymali podwyższenia emerytury oraz ci, dla których przeliczenie świadczenia nie było satysfakcjonujące.

Są tu także emeryci „przedawnieni” (podlegający pod art. 146 Kpa), którym ZUS wznawia postępowanie, ale odmawia przeliczenia emerytury z uwagi na 5 –letni upływ czasu od otrzymania decyzji o przyznaniu emerytury powszechnej. Emerytom tym organ rentowy odmawia uchylecia decyzji o przyznaniu emerytury powszechnej, pisząc o wydaniu tej decyzji z naruszeniem prawa.

Wśród tej grupy emerytów są osoby, którym sądy oddalają odwołanie, lub nakazują ZUS przeliczenie emerytury zgodnie z art. 114 ustawy emerytalnej. Z reguły organ rentowy odmawia przeliczenia świadczenia, nie przyznając się do błędnego wprowadzenia niekonstytucyjnego przepisu art. 25 ust. 1b.

Czasami ZUS przelicza świadczenie, ale, albo jest to niewielka kwota podwyżki, albo nie ma jej wcale. I ponownie emeryci odwołują się do sądów od takich niekorzystnych decyzji.

Od niekorzystnych wyroków Okręgowych Sądów Pracy część emerytów wnosi apelacje. Inni pozostają przy wyrokach sądów okręgowych.

Z kolei, w wielu sprawach, od korzystnych dla emerytów wyroków sądów I instancji, apelację składa organ rentowy.

Część postępowań sądowych została zawieszona.

3. Emeryci, którzy nie składali po wyroku TK skarg o wznowienie postępowania, bądź to z powodu niewiedzy o takiej możliwości, bądź nieporadności, czy też z powodu niedotrzymania miesięcznego terminu, wynikającego najczęściej z otrzymania spóźnionych informacji.

4. Emeryci nieuwzględnieni w wyroku TK, urodzeni w latach 1949 – 1952, urodzeni w latach późniejszych, niż 1953 r., górnicy oraz mężczyźni, przebywający na wcześniejszych emeryturach, wobec których zastosowano niekonstytucyjny przepis.

Podsumowując, sytuacja prawna emerytów po ponad 8 miesiącach od ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego w Dzienniku Ustaw jest bardzo różnorodna i zagmatwana.

Bardzo wielu emerytów ma lub miało sprawy w sądach. Wyroki, wydawane przez te sądy, są bardzo różne. Często są one niezrozumiałe dla emerytów i to zarówno z powodu prawniczego języka jak i sposobu rozwiązania spraw. Rozbieżność orzecznictwa w sprawach podobnych jest bardzo duża.

Na pewno spraw sądowych byłoby mniej, gdyby organ rentowy, po wyroku TK, z urzędu uchylił lub zmienił decyzje i ponownie ustalił prawo do świadczeń lub ich wysokość, a miał takie prawo z mocy art. 114 ustawy emerytalnej.

Nie dość, że organ rentowy nie wznawia postępowania z urzędu, to często nie wykonuje sądowego nakazu przeliczenia emerytury, a jeszcze częściej zaskarża taki wyrok do sądu odwoławczego. Takie postępowanie ZUS determinuje ilość spraw sądowych, tak, że końca spraw sądowych nie widać.

Kres tym zmaganiom w sądach może jedynie położyć nowa emerytalna ustawa naprawcza.

W zdecydowanej większości uregulowana została sprawa emerytek „pierwszorazowych”, które dopiero po wyroku TK złożyły wnioski o emeryturę powszechną. Większość otrzymała dosyć wysokie podwyżki, chociaż oczywiście są i takie po kilka, kilkanaście czy kilkadziesiąt złotych. W grupie tej zdarzają się przypadki braku podwyższenia świadczenia.

Pozostali emeryci, w zdecydowanej większości, chociaż często pozostający w bardzo podobnej sytuacji faktycznej, jak „pierwszaki”, mają diametralnie różną sytuację prawną. Organ rentowy przelicza (jeśli zdarza się, że to czyni) świadczenia według wskaźników obowiązujących w dacie złożonego wniosku o emeryturę powszechną, czyli stosując wskaźnik z tablic średniego dalszego trwania życia na wiek 60 lat. Przy obliczaniu świadczeń kobiety powinny być traktowane odpowiednio do wieku, w którym składają wnioski o wznowienie postępowania, czyli jako osoby 66-letnie, a nie 60-latki.

Przy przeliczeniu świadczeń organ rentowy pomija waloryzację kapitału początkowego oraz składek, zgromadzonych wcześniej na koncie ubezpieczonych. Środki te są waloryzowane tylko do daty złożenia wniosku o przyznanie emerytury powszechnej. Jednakże z konta emerytury powszechnej nie pobrana została żadna wypłata, zatem zgromadzone środki powinny być waloryzowane do dnia faktycznej wypłaty emerytury powszechnej.

Zdecydowanie należy uregulować sytuację emerytów „przedawnionych”, którym organ rentowy odmawia uchylecia decyzji o przyznaniu emerytury powszechnej, chociaż w sposób „swoisty” przyznaje się do błędu, przyznając wydanie decyzji o przyznaniu emerytury powszechnej z naruszeniem prawa.

Grupie emerytek, którym wznowiono postępowanie zgodnie z art. 145 Kodeksu postępowania administracyjnego „nieprzedawnionym” ZUS uchyla decyzje o przyznaniu emerytury powszechnej i na podstawie „starych” wniosków wydaje nowe decyzje o emeryturze powszechnej. Skoro decyzje o przyznaniu emerytury z lat 2014 – 2018 tracą dla tych emerytur ważność z mocy prawa, przestają istnieć, to emerytki powinny mieć prawo do wycofania tych wniosków, na podstawie których wydano nieobowiązujące już decyzje. I o możliwości wycofania wniosków powinny być informowane w pismach dotyczących przyznania im „nowych” decyzji.

Możliwość wycofania „starych” wniosków o przyznanie emerytury powszechnej powinni mieć wszyscy „wcześniejsi” emeryci. Ci „przedawnieni”, po uchwaleniu ustawy „naprawczej”, w której znajdzie się przepis o niestosowaniu wobec tej grupy emerytów art. 146 paragraf 1.

Mając na względzie powyższe sprawy, emeryci postanowili zaproponować własny projekt ustawy „naprawczej”.

Uważamy, że nowa ustawa naprawcza powinna objąć swym zasięgiem wszystkich pokrzywdzonych wcześniejszych emerytów, którzy przed 1 stycznia 2013 r. nabyli uprawnienia do emerytury wcześniejszej.

Nasz emerycki blogowy projekt ustawy naprawczej odnosi się do ustawy o emeryturach i rentach FUS z dnia 11 maja 2012 r., gdyż wtedy, przy okazji wprowadzenia wyższego wieku emerytalnego, wprowadzono art. 25 ust. 1b, 1c, uznany przez TK w dniu 6 marca 2019 r. sygn. P 20/16 za niekonstytucyjny.

Od tego dnia wprowadzono wiele zmian w emerytalnej ustawie, ale art. 25 ust. 1b i 1c nie podlegał zmianom, artykuł ten, w treści pierwotnej, nadal znajduje się w najnowszej wersji ustawy z dnia 14 czerwca 2018 r.

W ustawie z 2012 r. dodany do art. 25 ust. 1b i 1c wymienia konkretnie artykuły wcześniejszych emerytur, których dotyczy. Każdy wyszczególniony artykuł mówi, jakie trzeba było spełnić wymagania, aby otrzymać emeryturę wcześniejszą z tego artykułu.

W projekcie naprawczym ustawy znajdują się wyłącznie odniesienia do tych artykułów i w takim brzmieniu, jak w ustawie z 2012 r. Oczywiście, dotyczy to emerytur pobranych na wnioski złożone do końca 2012 r.

Niektóre z tych artykułów zostały uchylone, ale są osoby, które na podstawie tych artykułów przeszły na emeryturę wcześniejszą i którym odliczono pobrane wcześniej świadczenia.

Nasz emerycki projekt ustawy naprawczej

U S T A W A W A
z dnia

o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych
Art. 1. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z 2012 roku, poz. 637 (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.) 1/

wprowadza się zmianę w art. 25:

po ust.1b dodaje się ust.1ba w brzmieniu:

1ba) Przepisu ust. 1b nie stosuje się do ubezpieczonych, którzy pobrali emeryturę na podstawie przepisów art. 46, 50, 50a, 50e, 184 lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.), emerytury górniczej określonej w art. 34 lub w art. 48 i 49 w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2006 r. na podstawie wniosku złożonego przed 01.01.2013r.

Art. 2.1. Jeżeli ubezpieczony na wniosek złożony przed 01.01.2013 r. pobrał emeryturę na podstawie przepisów art. 46, 50, 50a, 50e, 184 lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.), emeryturę górniczą, określoną w art. 34 lub w art. 48 i 49, w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2006 r., a następnie wystąpił z wnioskiem o emeryturę z art.24, przy ustalaniu której zastosowano art.25 ust.1b, może wystąpić z wnioskiem o ponowne ustalenie wysokości świadczenia z zastosowaniem ust.1ba w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie przepisów niniejszej ustawy.

Art. 2.2. Ubezpieczony, o którym mowa w ust.1, zostanie, w ciągu miesiąca od dnia wejścia ustawy w życie, poinformowany przez ZUS o możliwości wystąpienia z wnioskiem o ponowne ustalenie wysokości świadczenia.

Art. 3. Emerytura w ponownie ustalonej wysokości przysługuje od dnia złożenia wniosku o wypłatę emerytury, o której mowa w art.24 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Art. 4. Ubezpieczonym, o których mowa w art.2.1, wypłaca się wyrównanie wynikające z różnicy pomiędzy należnym a otrzymanym świadczeniem łącznie z ustawowymi odsetkami .

Art. 5. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

1/) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r. poz. 118 i poz. 251, Dz. U z 2012 r. poz.637

J.K.

08.12.2019 r.